

Tips i och kring Trogir

Först.....

Det finns väldigt mycket sjöborrar så om ni tänker bada behöver ni ha badskor. Dessa kan man köpa på marknaden.

Sopor slängs nere vid butiken eller en liten bit upp till höger på stora vägen.

På gatan finns en taxifirma, far och son, Ljubo och Ivan. Vera kan hjälpa till att boka dem första gången sen kan ni ta Ivans nummer så fixar ni det själva.

I stan

Den gamla staden ligger på en liten ö och är omgärdad av stadsmur. Större delen av staden är medeltida men det är byggd ovanpå en grekisk stad som hette Tragos så där har funnits befolkning mycket länge. Stadens gud hette då Kairos och han finns avbildad i den flesta hemmen här. Vill man köpa en som souvenir så har de fina i den lilla souvenirbutiken precis mitt emot den norra stadporten.

Katedralen är ett känt landmärke för de flesta kroater och vid detta torg ligger också rådhuset med sin vackra ljusblå klocka. Här finns också ett slags öppet "rum" där det sjungs klapa på förmiddagen. Klapa är en Acapella körsång i fyra stämmor som främst utövas av män i svart jacka, vit skjorta och en röd gördel. Det är mycket vackert och det är lätt att tro att det är religiöst men det är det inte alls utan det är snarare lite svensktopptexter om hjärta och smärta, havet, solen och olivträden och om Dalmatien förstås.

Kamerlangoborgen är värd ett besök och skulle det vara en konsert där under tiden ni är på besök är det en underbar upplevelse.

Marknaden, både fisk- och frukt och grönt, ligger på fastlandssidan precis efter bron. Gå ner en tidig morgon och handla. Tanterna som sitter närmast bron är dem man ska handla av, närodlat, säsong och i de flesta fall ekologiskt. Var inte rädd för att köpa olivoljan i PET, den är jättegod! Slaktare Tangar har toppenfint kött och kycklingbroiler som är helt fantastisk. I ett stånd ut mot gatan finns en man som säljer pekabröd (vad är peka? Förklaring längre ner under restauranger) som är bakad på produkter från egen gård. Han har inte öppet alla dagar men troligtvis är onsdag och kanske fredag och lördag. På fiskmarknaden kan det vara bra att veta att vildfångad fisk säljs i blå eller gröna lådor och odlad i vita lådor. Räkorna är fantastiskt goda och bondostarna som mäljs på frukt och grönt marknaden. Osten kan med fördel skivas och läggas i olivolja med rosepeppar och rosmarin.

Krogarna i stan är trevliga.... Den som är trevligast är Marijana som ligger nära katedralstorget. Personalen är supertrevlig och de serverar jättegott vitlöksbröd medan man väntar. De brukar ha fin fisk och deras grillade squids och deras blandade musslor är helt godkända. Bäst mat har kanske Trs som ligger mitt emot Marijana. I övrigt är restaurangerna trevliga och bra. Bästa pizzan har de på

Mirkec på Rivan och bästa glassen på Sedam (7) Palme på glasstorget. Den är gjord från grunden.

Förra året öppnade en ost- och vinbar i stan som sannolikt är värd ett besök.

En enkel men väldigt god matupplevelse i stan är att gå till snabbköket "Big Mama" på frukt- och gröntmarknaden och köpa cevapcici i bröd. Sen sätter man sig på ett av cafeerna längs kanalen och beställer en öl, riktigt god lunch!

I omgivningen

Vi bor vid Saldunviken som tillhör kommunen Trogir. Det går en genväg ner till stan och man tar sig ner till fots på 10 minuter.

Om man går till vänster på stora vägen nedanför vårt hus så är det kanske 150 meter till en liten affär där man kan köpa de viktigaste förnödenheterna och färskt bröd på morgonen. Där finns också en liten strand. Vi "lokala" brukar gå ner till stranden en bit innan butiken, bland de små fritidsbåtarna. Mitt emot butiken slänger man soporna.

Fortsätter man vägen framåt kommer man till grannkommunen Okrug. Här ligger den långa stranden där man hittar alla turister på sommaren. Här finns gott om kafeer och barer. I andra änden av stranden ligger Okrugs lilla hamn. Här finns några restauranger om man inte har lust att åka någon annanstans. Leonardo har bra pizzor men resten är så där. Rarita har ganska bra mat, bra kött. Uppe i byn har de en liten frukt- och gröntmarknad på morgonen och här finns också en bra slaktare. Ungefär vid mitten av långa stranden ligger en butik som är lite större, Tomy.

Mat och dryck

Vattnet i kranen går bra att dricka. Gillar man mineralvatten så är Jamnica jättegott. Det är lite som gamla tiders vichyvatten, lite saltigt.

Kaffet är gott och billigt på cafeerna. Vill ni ha kaffe som i Sverige så beställer ni Americano. Caffelatte är bijela kahva, kaffe med lite mjölk är kahva mljekom. Capuccino och espresso finns så klart också.

Man dricker ganska mycket brännvin, både som aperitif och digestif. Det vanligaste är rakija som helt enkelt är grappa. Det är också ganska vanligt med travarica som är kryddad rakija. Från de inre delarna av landet får de också bra slivovica. Efter en måltid på restaurang vill de gärna bjuda på ett glas.

De har god öl, jag föredrar Ozujsko framför Karlovacko.

Vinerna är superba, speciellt de från Dalmatien. Gillar man Riesling och Traminer och dylikt finns det många bra såna viner också som odlas i nordöstra Kroatien.

Röda viner kallas för "svart vin" på kroatiska så bli inte förvånad om någon säger black wine på engelska ☺ Några bra röda viner:

Dingac, min favorit alla kategorier, gjort på en druva som är vanlig i Dalmatien som heter Plavac Mali och odlas på halvön Peljesac, fylligt och mörkrött, ljuvlig doft, passar utmärkt till en bit ost från ön Pag

Postup, lik Dingac, samma druva, samma halvö men kanske ännu lite fylligare. Mycket gott!

Kasteljanski Zrljenak, En druva som odlats i århundraden i Kastela som är en kommun mellan Trogir och Split (där flygplatsen också ligger) som består av sju byar som alla har ett slott. Här finns många små vingårdar (se Bedalov nedan) och de flesta gör vin på denna druva som enligt vad kroaterna säger är ursprunget till all nu odlad Zinfandel i hela världen, även plavac mali som används till Dingac och Postup. Det lär ska vara bevisat med DNA. Kroatien drabbades inte av vinpest så sannolikt kom man och hämtade vinstockar härifrån. Detta är också en av mina absoluta favoriter.

Babic, är ett vin som görs längs kusten upp mot Sibenik. Inte min absoluta favorit men frågar du folk i Trogir vad de gillar mest så är sannolikheten stor att de säger Babic.

Jag är ingen stor älskare av vitt vin men jag gillar **Posip** från ön Korcula. Det finns i många olika fabrikat och kvaliteter. Jag gillar speciellt Posip Intrada. Det är ett ganska smörigt och gult vin med stor smak.

Lite maträtter som bör testas:

- Grillad squid
- Skaldjursrisotto
- Black risotto
- Scampi bouzara (scampi i en slags tomatsås)
- Musslor bouzara (vitt vin, basilika, vitlök, persilja, lite ströbröd)
- Grillad fisk (fråga efter olivolja med vitlök till, kroaterna säger att det får man bara om inte fisken är färsk och de rynkar på näsan åt mig när jag ber om det men jag tycker det är gott ☺)
- Cevapcici (köttfärspinnar som serveras med ayvar och pompe eller i bröd)
- Pleskavica (kroatisk hamburgare)
- Pasticada (kroatisk kalops, mustigt och gott, serveras med potatisgnocchi)
- Fyllt paprika
- Grillade sardiner
- Grillad tonfisk
- Bläckfisksallad
- Peka (se Donja Banda)
- Prsut (prosciutto som är både rökt och torkad, dalmatinsk specialitet)
- Ost från Pag

Mat- och vinupplevelser i trakterna kring Trogir

Det lönar sig verkligen att göra sig omaknet att ta sig till några av dessa ställen. Dels är utflykten i sig trevlig och dels är matupplevelsen så otroligt mycket bättre.

Frankies i Seget

En lite elegantare restaurang utan att vara snobbig men den har riktiga dukar och servetter och det är inte riktigt lika rustikt som de flesta andra. De har riktigt fin fisk, oftast vildfångad och riktigt färsk.

De har också en riktigt god bläckfisksallad och deras räkrisotto är riktigt mumsig. Gillar man black risotto så är de kända för att ha god sådan också. Den ligger precis i utkanten av byn i början av stranden och är det en ljummen kväll är det fantastiskt att sitta på deras takterrass.

Mali Porat i Slatine

Slatine är en lite fiskeby på norra sidan av "vår ö" Ciovo. Här finns en naturlig strand med lite större men runda och fina stenar. Vattnet är superklart och rent och jag tycker om att bada här. Det är också värt att besöka pga den jättefina men helt oansenliga hamnkrogen. Den ligger bortom stranden, på andra sidan hamnen och det är lätt att tro att det är ett enkelt sjömansfik men det är det inte. Här ser man ofta krögare från Trogir sitta tillsammans med sina familjer på söndagarna, ett bra tecken! Fisk och skaldjur är ett bra tips här och också skaldjursrisotto. De gör pommes frites från färsk potatis så grillad fisk, en sallad och lite pompe, en kalaslunch! Dela på en skaldjursrisotto till förrätt och drick en flaska Posip till. Det är en lång lat lunch som man kan leva på länge.

Dango i viken Duga på södra sidan Ciovo

Ägaren är själv fiskare och menyn utgörs inte av många rätter, det är typ biff, grillad fisk, musslor och cevapcici. Beställ in lite musslor och lite grillad fisk, pompe och en sallad. De gör också pompe från grunden. Deras husets röda är helt ok. Jag tror de gör det själva.

Nedanför restaurangen är den också fint att ligga och sola och bada om det är väder. Man kan hitta ett fint ställe i lite skugga under olivträden och fikonsträden och vattnet är klart och fint.

I närheten (precis innan man kommer ner till Duga, till vänster) ligger Labadusa-stranden. Där finns en superlyxig och härlig beachclub som heter Laganini.

Alla dessa tre ställen kan man åka till med taxi och enhetstaxan Ciovo/Trogir är 150 kn enkel väg. Är det inte så varmt så är det en fin promenad till Dango, det tar 45 minuter och så kan man ta taxi hem. Detsamma gäller till Seget. Till Slatine går det bussar och båten till Split stannar i Slatine. Men varken bussar eller båtar går ofta så det gäller att kolla turlistan. Båten: <http://buraline.com/en/plovni-red/> Buss: Nr 42, hittar inte turlistan på promet.hr men man kan fråga på busstationen annars som ligger mitt emot frukt- och gröntmarknaden.

Peka på Donja Banda

Donja Banda är en liten bondgård i byn Vrsine utanför Trogir. Det är ett ställe som kommit till genom trenden för eko-turism och som också kallas agro-turizam i Kroatien. Här kan man verkligen tala om jord till bord. I allra möjligaste mån kommer allt från deras eller grannarnas gårdar och ofta när man sitter där så kommer en gammal dam som hör till familjen förbispatsande med getterna och fåren. Hon sätter sig sedan en bit längre bort längs vägen och mjölkar. Donja Banda erbjuder shuttle service utan kostnad men man måste beställa en dag i förväg för här talar vi slow-cooking. Vera ringer dem om ni vill åka dit. Peka är ett gammalt traditionellt sätt att laga mat på i öppen härd. På engelska kallar de det "under the bell" för locket är klockformat. Kött och potatis och grönsaker läggs i ett emaljerat kärl som ställs på glödande kol länge länge, i slutet av processen läggs ved ovanpå för att få lite knaprighet och färg. Det är godare än det låter, jättegott! Min rekommendation är att beställa hela pekamenyn. Då får man aperitif, ost och prsut till förrätt, peka, sallad och pannkakor till efterrätt. Vin ingår. Allt till det facila priset av 150 kn per person inklusive hämtning och lämning.

Helgrillat lamm eller spädgris i Plano

Det här är något kroaterna är bra på! Saltigt, knaprigt, kanongott! Bästa upplevelsen får man på ett ställe som typ detta som är lite av ett truckers place längs vägen.

Utflykter

Mat och vin i Kastela, Winery Bedalov

Familjen Bedalov i Kastel Kambelovac gör ett riktigt bra vin på Kasteljanski Crljenak. Jag brukar handla direkt av dem, mailar och så kommer dottern med leverans hem till dörren. Jag har lärt känna dem lite då de ger mig bra priser (50 kn per flaska). De har också en cuvee och jag tror de också gör en cabernet sauvignon. Dessutom har de ett vitt vin och ett rosevin.

Efter besöket på Bedalov ska ni äta lunch på restoran Odmor i Kastel Kambelovac. Deras pleskavica och cevapcici är vida kända.

Till Kastel Kambelovac tar man buss 37 från busstationen. Den går 2 eller 3 gånger i timmen.

Ta färjan till ön Drvenik Veli och luncha i Krknjasi

Från rivan i Trogir går färjan till ön Drvenik Veli varje dag kl 10. Biljetter köps ologiskt nog på fastlandssidan (gå över träbron, korsa stora parkeringen, håll höger, här är bussparkering och här ligger kiosken man köper biljetter i, det står Jadrolinija). Biljetter kan köpas en timme innan färjan går fram till avfärd.

Resan tar knappt en timme och när man närmar sig kör man genom en trång fjordliknande passage in till den söta naturhamnen där byn ligger. Här har i princip inget hänt de senaste tusen åren.

Om man är i god fysisk kondition är mitt förslag att gå över till andra sidan av ön till den blå lagunen, Krknjasi. Hit åker alla utflyktsbåtar på sommaren för det är så vackert och för att vattnet är så klart och det är mycket fisk att titta på genom cyklopet. Men här finns också en kanonbra restaurang men lite samma koncept som Dango. Superfärs fisk, sallad från egen gård, vin från egen gård, trevligt, vacker miljö i deras trädgård och man sitter länge. Promenaden tar ca 45 minuter och det är ganska backigt men det är en hisnande utsikt ut över Vis, Hvar och Brac.

Om man inte känner för att gå tillbaka så kan man be värdinnan att ringa på taxi. Det kostar 100 kn. Det som är lite knepigt är att det går en färja typ vid 16-tiden och sen går nästa vid 19-tiden. Man skulle ju önska att det fanns en emellan. Men är det en fin dag så kan man ju bara relaxa, simma, äta och sen ta sig tillbaka till byn på sena eftermiddagen. Där kan man ta en promenad upp till familjen Tramontana som har hotell, restaurang och atelje. Marinko är barnafödd i huset och Heljä kommer från Finland men de träffades som unga på 60-talet i Stockholm dit Marinko kom som ung kock. Det var brist på kockar i Sverige så det importerade juggekockar en masse. Heljä hade också kommit till Stockholm för att arbeta. Heljä är konstnär och har målat de två tavlor jag har mellan hallen och vardagsrummet med apelsiner och musslor. De flyttade tillbaka när de pensionerades och driver nu denna verksamhet. De har också en prisbelönt olivolja, goda kapris och lite annat smått och gott. Det är roligt att gå dit och sätta sig och ta en pratstund med Heljä. Man kan också sätta sig nere vid hamnkrogen och ta ett glas vin eller en kaffe och snacka skit med galningen som har stället. Han är helt knäpp men ganska rolig om man tar det på rätt sätt.

Den här utflykten glömmet ni aldrig om ni gör den. Drvenik är så orört och vackert att det tar andan ur en. Visst, det är vackert på Hvar också men dit har ju alla turister redan hittat. Det här är något annat.

Split

Man tror det kanske inte men Split är en väldigt vacker och intressant stad. Den äldsta delen byggdes av kejsare Diocletianus för nästan 2000 år sedan och sen har det byggts på i olika eror. Den gamla staden är fortfarande omgiven av stadsmurar och innanför dessa låg palatset som hade olika säkerhetszoner. Buss till Split tar man från busstationen och man tar inte buss 37 för den går genom Kastela och tar en evighet. Titta på <http://www.buscroatia.com/> Snabbussarna går från busshållplatsen som ligger precis nedanför stora vägen, inte från fällorna.

Min rekommendation för hur man bäst ska lägga upp en utflykt till Split är följande:

Starta tidigt och försök vara i stan före kl 08.00 och börja med en tur till fiskmarknaden. Den är värd att se, pinfärska skaldjur, vildfångad tonfisk, sardeller i tunna, sardiner och ansjovis, fula fiskar och vackra fiskar.

Efter fiskmarknaden lite motion, ta trappan upp till Marjan. Jag har aldrig hört någon jag tagit med mig dit klaga efteråt att det inte var värt besväret. När man väl kommer upp (och så farligt är det inte, det tar kanske 10 min att gå trappan upp) så finns där ett cafe. Där kan man slå sig ner och ta en kopp kaffe och njuta av den fantastiska utsikten över både stan och öarna.

Har man inte fått i sig någon frukost så är det en god idé att göra det på det venetianska torget som ligger nedanför trapporna från Marjan. Där finns också ett hotell så man kan ta en hotellfrukost om man vill det.

När det är gjort tar man sig en tur i de vindlande gränderna och besöker kanske också palatset. I Vestibul (palatsets hall) brukar en riktigt bra klapa-kör sjunga varje dag. Har man tur så är också min favorittenor med och sjunger och då är det extra njutbart. Man ska också gå till norra sidan av stan och gå igenom den gyllene stadporten (Zlatni vrat). Det är en väldigt vacker stadsport som var den enda ingången till den befästa staden på den tiden det begav sig. Utanför stadporten står biskop Gregorius av Nin staty. Han sägs vara den som reformerade den katolska kyrkan och började predika på kroatiska. Numera är man inte helt säker på att det är honom man ska ge cred för det men Splitborna är stolta över honom och man ska klappa hans stortå så får man lycka och välgång.

Bakom biskopen kommer den gamla akvedukten fram. Redan när palatset byggdes för 2000 år sedan fixade Diocletianus så att staden fick rinnande vatten via en akvedukt från bergen. Den akvedukten försörjer fortfarande Split med vatten. Vid akvedukten finns också lite stånd som säljer antikt och kurios. Jag älskar att gå där och botanisera i timmar.

Naturligtvis måste man också besöka frukt- och gröntmarknaden. Den är mycket större än i Trogir och vore jag som ni skulle jag passa på att köpa valnötter och hasselnötter till ett bra pris.

När suget efter lunch dyker på så är mitt förslag att gå till Buffet Fife. Det är något extra! Det är riktigt rustikt och servitriserna kan upplevas som buttra men det är bara en jargong. Rätt var det är så skojar de till det och lägger av ett gapskratt. Här är det billigt och stora portioner. Prova gärna någon riktig husmanskost som t ex Sarma (kåldolmar på surkål), Gulas, fyllda paprikor, pasticada.

Efter lunch kan man sätta sig och kaka en glass på rivan och titta på livet i hamnen och på cafeerna. Vad gäller shopping så ska man köpa skor!

Krka Waterfalls N.P., Skradin och Primosten

Om ni hyr bil någon dag så är en utflykt till Krka Waterfalls national park en lagom utflykt. Det tar knappt en timme att köra dit och det bästa är att köra till den lilla staden Skradin och ställa bilen där och sedan ta båten upp till vattenfallen. Också denna utflykt rekommenderar jag att man gör lite tidigt för det är så otroligt rofyllt och vackert att promenera runt där på morgonen eller tidigt på förmiddagen. Vattenfallen är massiva och fauna och flora är rika och vackra. Ta en förmiddagsfika uppe vid början av fallen och lyssna på ljudet av vattenmassorna. Det tar ett par timmar att ta sig runt.

Tillbaka i Skradin lagom för lunch tar man först en promenad runt den lilla staden som precis som Stockholm ligger där salt möter sött. Krka rinner ut i Adriatiska havet vid Skradin och därför är fisket bra och det finns några riktigt fina fiskrestauranger i lilla Skradin. Det finns speciellt en som ligger lite på höjden i utkanten upp mot borgen till och inte helt enkel att hitta. Men den har fått en massa utmärkelser och de har jättebra mat.

Efter lunch åker man ner till Sibenik och tar kustvägen tillbaka till Trogir. Ungefär halvvägs kommer man till den lilla vykortsstaden Primosten som ligger på en halvö ut i vattnet. Stanna till där, ta en promenad upp till kyrkan och se utsikten ut över öarna. Traska ner till vattnet igen och gå längs rivan och ta en fika nere vid gästhamnen. Primosten avbildas ofta på turistaffisher för Kroatien. Bilderna tas då på höjden någon kilometer utanför Primosten mot Trogir till.

Det är en lagom dagsutflykt som ger en bra blandning av aktiviteter. Om ni känner er på hugget så kan ni också stanna till i Sibenik som är berömd för sin katedral och den gamla delen av stan som är vacker.

Miniparlör

Kroaterna är helt på det klara med att det är engelska som gäller även om många gamla inte kan det så bra och alltid försöker på tyska, t ex på torget. Men om ni gör er besväret att lära er några små ord så kommer det helt säkert generera breda leenden.

Tack	Hvala (h uttalas som en liten lätt harkling innan v:et)
Tack så mycket	Hvala lijepa
God dag	Dobar dan
God morgon	Dobro jutro
God kväll	Dobra vecer (c uttalas som ts men i detta fall så ska det vara en liten krumelur på det och då uttalas det som vårt tj-ljud ungefär
Hej/hejdå	Bok

2017-08-15

Adjö	Dovidenja (uttalar dovidjenja för de har en egen bokstav med ett streck i som uttalas som dj)
Hur mår du	Kako ste
Tack, bra	Hvala, dobro
Ursäkta	Oprostitute

SRETAN PUT I DOBRO DOSLI U TROGIR!